

Előadás az MSZMP politikai akadémiáján

A Magyar Szocialista Munkáspárt politikai akadémiájának előadássorozatában Huszár István államtitkár, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke Tudományos műszaki forradalom — társadalmi struktúra és gazdaság címmel előadást tartott.

Árad a Duna és a Tisza

A nagy esőzések következtében megáradt a nyugat-dunántúli patakokon — a Pinkán, a Répcén és a Gyöngyösön — hétfőre levonultak az árhullámok. Így a győri és a szombathelyi vízügyi igazgatóság területén megszűntek a helyi vízkárelhárítási készütséget.

A bőséges csapadék csaknem három és fél méteres árhullámot indított el a Dunán. Hétfőn Bécsnél tetőzött az áradás 560 centiméter körüli vízzszinttel. Budapestnél még alig érezhető az áradás: péntektől hétfőig mindössze 48, centiméterrel duzzadt a folyó, de a számítások szerint szerda délig vagy csütörtökig további 170 centiméteres emelkedéssel eléri a mintegy 450 centiméteres vízzszintet. Árvízveszély nincs, az áradás előtt ugyanis a sokévi átlagnál mintegy másfél méterrel kevesebb víz volt a Dunában.

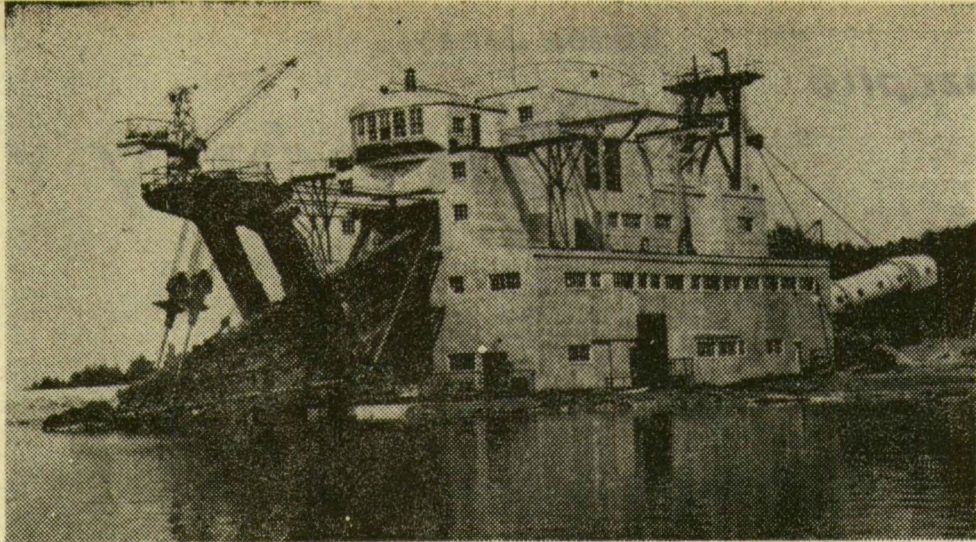
A Tiszán Tiszabecs-nél vasárnap reggeltől hétfő reggelig 224 centiméterrel emelkedett a folyó vízzszintje. Előzőleg igen alacsony volt. (MTI)

Amíg nem késő

Nem rossz dolog az, hogy — ha már az állami vállalatok, szövetkezetek fáznak tőle — újabban több kiskereskedő árul a Marx téri piacon saját maga készített frissen sült kolbászt, hurkát. Biztos, hogy van ebben üzlet, ha Kistelekről, s a több mint száz kilométerre levő Csemőről is elhozzák Szegedre az előző nap töltött, a fortyogó tepsi-ből oly csábos illatot árasztó házi ingyencségeket. Reggel öt órakor már sorbanállnak a sátor előtt a szembeni állami boltokban bepálinkázott éhesek.

A kiskereskedő a tákolt asztal alól a megrakott ruháskosárból megállás nélkül rakja a nyers-kolbászt, hurkát a forró zsírba. Annak ideje sincs átsülni, csak megpirul, s mérlegelés után a tenyérynél papírról falatozza a soron következő vendőt. Ötven-hatvan kiló fogy el szombatnapi pár óra alatt egy-egy sátorból. Nyolcvan forintért a kolbász, harmincötért a hurka. (Azt mondja teleszájjal az egyik kuncsaft: „Jobb is, tíz forinttal olcsóbb is, mint az Új Élet Tsz-é, s az ráadásul csak hét óra tájban kezd sütni”).

Mondom, jó, hogy szaporodik a piaci pecsenye és halsütők száma, de mindjárt óvást is emelek az ellen, amint jelenleg van. Az árusító sátrakban ugyanis a higiéniai és egészségügyi előírások betartásának a nyomát sem találni. Egy csepegő víztartály az egész

„ARANYGYÁR” AZ URALBAN. A folyók hordalékából kézi erővel, hallatlan türelemmel járó aranykitermelés korszaka már régen lejárt. Am a különösen gazdag aranytartalmú kőzeteket, parányi aranysemcséket görgető folyók medre mégsem hagyható kihasználhatatlannul. Ezen a véleményen voltak a szovjet szakemberek is, amikor az Ural-hegység aranyat rejtő völgyein áthaladó Miassz folyón megépítették a képen látható kotróberendezést és a hozzá tartozó aranymosó üzemet. A tőkéletesen gépesített és automatizált „aranygyárnak” csak néhány dolgozója van, ezek is főként gépkarbantartást végeznek

Aprómunkák dicsérete

Díjtalan anyagbeszerzés — A mezőgazdaság egyik öltöztetője a MEZŐBER

Igen fiatal vállalkozás a MEZŐBER, hiszen 1966 októberében jött létre, kicsiny apparátussal, budapesti székhellyel, de rá egy esztendőre már 18 kirendeltsége volt a különböző megyékben. Ma már azonban nemcsak hazai, hanem európai partnerekkel is kapcsolatban áll. Jellemző, hogy az elmúlt esztendőben semmiféle szubvenciót nem kapott az államtól. Jelenleg a MEZŐBER 20 megyei kirendeltséggel dolgozik. Az országban levő összes termelőszövetkezet 80,6 százalékával, az állami gazdaságok 74,8 százalékával kapcsolatban áll. A 20 megyei kirendeltség közül igen jól dolgozik a Csongrád megyei.

Kicsi és nagy

Eleinte csupán néhány mérnök talált itt megélhetést, és csupán „kis kutyaólat” tervezték. Rövid idő alatt azonban nagy eredményeket ért el, s a mezőgazdaság egyik rangos öltöztetőjévé lett. Igaz, nem válogatnak a megbízásban, nemcsak

nagy munkákat, hanem kicsi ügyeket is szívesen látnak, elfogadnak. Az elmúlt esztendőben például a legkisebb megbízás 256 forint értékűt tett ki, mégis örömmel vállalták. A megyei kirendeltség munkájáról kérünk felvilágosítást Sas Bélától, a kirendeltség vezetőjétől.

Közel száz ember, leginkább tervezők, munkájára épül nálunk a MEZŐBER tevékenysége. A hatósági engedélyek beszerzésétől kezdve a kivitelezők, tervezők szerzéséig, műszaki ellenőrzésig, anyagszolgáltatig mindent vállalunk, sőt mondhatnunk sem kell, hogy a mi gardánk is tervez. Ha nagyobb beruházásokat bíznak ránk, 4 millió forint érték fölött, akkor az anyagbeszerzést díjtalanul magunkra vállaljuk. Ilyen lesz Ásotthalmon, a Szabadságharcos Tsz és más gazdaságok társulása útján megépítendő 50 vagonos hűtőtároló is. Ennek a létesítménynek a tervét mi dolgoztuk ki, olyan megmondással, hogy egyszerű legyen, lényegében szerelőmunkával tudják összeállítani, gyorsan, méghozzá tsz-építőbrigád is képes legyen rá. Ez lényegében vizsgamunkának tekintendő ezen a téren. Ezzel akarunk bizonyítani, hogy itt a homoki területeken nagy jövője van a hűtőtárolónak és saját erőből is kivitelezhető, anélkül, hogy a minőségi követelményeket elhanyagolnák.

Gyors megtérülés

Ezekben a napokban a csongrádi Haladás Tsz-ben egy 25 vagonos hűtőtároló műszaki átadása történik. Igaz, hogy nem a MEZŐBER tervezése szerint készült. Nagy jövő vár ezekre a létesítményekre, egyrészt mert 2—2 és fél év alatt megtérül a beruházott összeg, másrészt pedig, könnyít a gyümölcsfélék értékesítésében; hiszen a tárolással később jelentkezik egy-egy gazdaság a piacon, több lesz a haszna. A MEZŐBER profiljához tartozik még — többek között —, hogy vízgazdálkodási társulatoknak dolgozik, segít a belvízrendezés, belvízelvezetés megoldásában ebben a körzetben. Működik már a talajmechanikai laboratórium, s érkeznek a műszerek és az év második felében megkezdik a talajok tápanyagvizsgálatát, ami lényegében azt is jelenti, hogy ezután megtervezik a talaj tápanyagellátását. Ha tehát egy-egy szövetkezet olyan igénnyel jelentkezik, hogy gyeptelepít, akkor lényegében szaktanácsot kap a MEZŐBER-től.

Fábiántól Pankotáig

Ebben az évben a kirendeltség 200 millió forint értékű bonyolítást, műszaki el-

lenőrzést végez, s ennek a kétszerese, azaz 400 millió, amit megtervez, hiszen van olyan munka, tervezés, ami két-három év alatt valósul meg. A mezőgazdasági üzemek kétharmadának dolgozik a megyében; így a fábiánsebestyéni Kinizsi Tsz-nek, ahol a jövő év végére elkészül a 10 ezer férőhelyes sertéshizlalda, 100 millió forintot költséggel, vagy a Górsai és Pankotai Állami Gazdaságnak. A deszki Kosuth Tsz-ben a meglevő épületek mellé egy szakosított tehénészeti telepet fejlesztenek ki. Már megkezdődött a beruházási javaslatok készítése. A kisteleki Magyar-Szovjet Barátság Tsz-ben pedig a meglevő épületeket, sertés- és szarvasmarha-telepet szakosítják, korszerűsítik.

Változtak az igények. A MEZŐBER munkájára 1967-ben az egyszerű épületek technológia nélküli tervezése volt a jellemző, a megrendelések szerint, tavaly már a beruházások a szakosításokra, a technológiákra irányultak. Az idén pedig a szakosított telepek tervezése, összefüggő, komplett telepek tervezése lett az uralkodó. Egy biztos: a MEZŐBER rövid idő alatt bizonyított „öltöztetőit” szívesen viselik, hordják az üzemek.

Szabadtéri sajtó- tájékoztató

A Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatósága és sajtóirodája sajtótájékoztatóra hívta meg tegnapra Szegedre a szomszédos megyék lapjainak képviselőit. A tájékoztatót részt vettek a kecskeméti, a szolnoki, a debreceni, a miskolci és a békéscsabai lapok munkatársai. Szegedre utazott a sajtótájékoztatóra Thirring Viola, a komáromi területi színház művésze, a szegedi Tragédia-előadás idején Évája is. A sajtó munkatársai meghallgatták az újságíróklubban Horváth Mihálynak, a játékok igazgató-helyettesének tájékoztatóját, majd megtekintették a Dóm téri színpad műszaki-technikai berendezését. Délután találkoztak dr. Tari Jánossal, a játékok igazgatójával is, aki köszönetet mondott a vidéki sajtónak a játékok népszerűségéért kifejtett munkájáért.

Képviselet: Thirring Viola a Dóm téren idel nagy szerepnek színhelyével ismerekedik. Szilágyi Mózes felvétele

Miért ne emeljük?

A kérdés egy tanácskozáson hangzott el a közeli napokban. Miért nem emeljük a tömlők árát, ha egyszer olyan nagy szükség van rájuk? — kérdezte a gumigyárban a tömlőüzem egyik dolgozója a vezetőkkel való közvetlen beszélgetés alkalmával. Az ár-emelési apropót pedig az adta, hogy előzőleg az igazgató a növekvő hazai és külföldi igényeket ismertette. Ezek parancsára érdemes és szükséges volna többet gyártani az említett fontos gumipari termékekből. Többet gyártani, s akkor a nyereség is, a részesedés is növekedhet, a jó munka meghozza a maga gyümölcsét.

Nos, e mellé a járhatónak kijelölt út mellé javasolta — mint még simább, még egyszerűbb utat — a hozzászóló: emelni kéne az árakat. Ez persze elemi dolog: a nyereség nyilván növekedni fog ebben az esetben is, és nem is kell annyira megdolgozni érte. Csakhogy — és erre világított rá igen helyesen a vezetők válasza — nem is olyan egyszerű valami ez a fajta emelgetés. S az a felfogás: aki emeli, annak könnyű, csak a vásárlónak lehet nehéz, — valahol előbb-utóbb visszaüthet. Visszanehezhet arra is, aki olyan könnyen nyúlt az „emelőhöz”.

Hisz senki sem csak a gyárban, a termelésben éli le az életét. Termelőből fogyasztóvá változik a munkás abban a minutumban, amint kiteszi lábát a kapun. S amint hogy paradox szemléletmód a termelésben selejtet gyártani, azután pedig vásárlóként szidni a rossz árut, épp ilyen különös lenne az is, ha a nagy közgazdasági tudományból mindössze ennyit tanulnánk, vagy lesnénk el: az ár-emelés nagyobb hasznot jelent.

Észrevehetőleg a felszólalót meggyőzte a kérdésre adott válasz. Érdemes azonban tovább bogozni a problémát, hiszen egy eléggé gyakran megnyilvánuló szemléletmóddal állunk szemben, és bizony baj volna, ha ilyen „miért ne emeljük?” mentalitás általánossá válnék. Ha egyfajta „gyári vaksággal” megverve csak befelé tudnánk tekinteni, s nem vennék észre a bonyolultabb összefüggéseket. Azt például, hogy csak egyetlenegy árelmozdulás milyen sokféle mozgást von maga után. Az alapanyag például egész sor dolgot drágíthat meg, ami belőle készült; azután egy másik sor dolgot, amihez mindezeket felhasználhatják, ekkor jön a kereskedelmi árrés és így tovább. Sok hullámú folyamat az ilyesmi, sokféle kihatása lehetne, s ezek a kihatások éppen nem az életszínvonalat szolgálják. Legfeljebb egy szűkebb csoport életszínvonalát. Azt is csak ideiglenesen, hisz — valamiféle bumeráangként — előbb-utóbb elkövetkezik a visszaütés. Az „én emelem”-re a te is többet kérsz, ő is nagyobbban próbál markolni a választ.

Az ilyen megoldás tehát — bármilyen egyszerűnek tűnhet is egy-egy ember szemében — adna ugyan valamit, igaz, de nem ígérne semmi jót a továbbiakra. Ezért is hallgattam szívesen a választ; hogy inkább az indokolt árcsökkentés a mi célunk, törekvésünk. Hogy például a gumigyáriak ennek a törekvésnek a jegyében el is határozták magukat egy jelentős lépésre: jócskán csökkentik a magasnyomású tömlők árát.

Ennek a hívei vagyunk: dicsérje a nyereség a tisztességes munkát, a szorgalmat, igyekezetet, s természetesen az okos értékesítést is; sohase a pusztá kalkulációt, azt, amelyik nem számol a csoport érdeken túli érdekkomplexummal. Nem árt ezt hangoztatni akkor, amikor a reform életszínvonal-javító törekvéseinek valóráváltásán fáradozunk.

Közvéleményünkben jogos a várakozás, hiszen a reform jó eszköze javaink gyarapításának; megalapozott. De a lelkiismeretes, szorgalmas munka alapozta meg, s az is építi tovább. A gazdálkodás magasiskolájához szükséges, hogy a gazdasági szakemberek ismerjék az értékesítés minden csínját-bínját, kitanulják a partnerek igényeit, igyekezzenek felülmúlni a konkurenciát. Igen sokféle dologhoz kell tehát érteniük. Például ahhoz is, hogy alkalmas időben, amikor a körülmények kedvezőek, egy ésszerű árcsökkentés nagyobb jövedelemmel kecsegtetheti a vállalatot, mint a termék régi árához való ragaszkodás. Érteni kell ahhoz is, hogy a konkurrenssekkkel való versengésben úgy is felül lehet kerekedni, hogy árban „alulmaradunk”. A sok kalkuláció közé ezt is érdemes és szükséges bekalkulálni.

Simai Mihály

KEDD,
1969. JÚNIUS 10.

DEL MAGYARORSZÁG 3